

IZVJEŠĆE O RADU SEMINARA

NOVI PROVEDBENI PROPISI U DISTRIBUCIJSKOM SUSTAVU

U organizaciji Hrvatskog ogranka CIRED-a i Hrvatske komore inženjera elektrotehnike, 5. travnja 2018. godine u Zagrebu, u sjedištu HEP-a, održan je Seminar pod nazivom *Novi provedbeni propisi u distribucijskom sustavu*, na kojem je sudjelovalo 115 sudionika, iz 30 tvrtki. Namjena seminara bila je upoznati što širi krug stručnjaka i zainteresiranih subjekata s novim paketom propisa koji se odnosi na priključenje na distribucijsku elektroenergetsku mrežu i njeno korištenje.

Veliki odziv potvrdio je aktualnost seminara, koji je organiziran u trenutku stupanja na snagu propisa koji reguliraju priključenje na distribucijsku mrežu: Uvjeti kvalitete opskrbe električnom energijom (HERA, NN 37/2017), Metodologija za utvrđivanje naknade za priključenje na elektroenergetsku mrežu novih korisnika mreže i za povećanje priključne snage postojećih korisnika mreže (HERA, NN 51/2017), Uredba o utvrđivanju uvjeta i postupaka priključenja na elektroenergetsku mrežu (VRH, NN 7/2018), Pravila o priključenju na distribucijsku mrežu (HEP ODS, 4. travnja 2018.) i Mrežna pravila distribucijskog sustava (HEP ODS).

Kako je naglašeno na seminaru, od posebne je važnosti Uredba o utvrđivanju uvjeta i postupaka priključenja na elektroenergetsku mrežu.

Seminar je okupio predavače koji su izravno sudjelovali u izradi i donošenju spomenutih propisa te mogli odgovoriti na sva postavljena pitanja, odnosno dati kompetentne odgovore.

Nakon uvodnog izlaganja voditelja seminara, predavači su prezentirali svoje teme, u skladu s planom rada seminara. Podtema 5.2 nije prezentirana (Mrežna pravila – Planiranje razvoja mreže).

Tema 1: Uredba o utvrđivanju uvjeta i postupaka priključenja na elektroenergetsku mrežu

Predstavnik Ministarstva zaštite okoliša i energetike Boris Makšijan predstavio je Uredbu o utvrđivanju uvjeta i postupaka priključenja na elektroenergetsku mrežu koja je stupila na snagu 1. travnja, 2018. godine, kao ključni propis Republike Hrvatske koji će značajno unaprijediti područje priključenja na mrežu, posebice vezano za usklađenje dinamike izgradnje priključaka i građevina budućih korisnika mreže.

Uredba uređuje postupke izdavanja energetske suglasnosti kojima se utvrđuju pojedinačni uvjeti priključenja na energetska mreža te ugovorne odnose korisnika mreže i nadležnog energetskog subjekta u pogledu uvjeta i rokova priključenja.

Prezentiran je koncept, ciljevi i načela ovog važnog propisa, s naglaskom na ključne odredbe koje se odnose na bitne korake i rokove te nova područja koja do sada nisu bila definirana, kao primjerice uvjeti za izvođenje pridjeljivih poslova vezano za izgradnju složenog priključka.

Posebno su istaknute mjere ministarstva na ubrzavanju postupka priključenja, kao i inicijativa za pojednostavljenjem priključenja postrojenja za vlastitu proizvodnju električne energije na instalaciju postojećih kupaca kategorije kućanstvo, čime se želi potaknuti kućanstva u Republici Hrvatskoj da priključuju proizvodno postrojenje na postojeću električnu instalaciju, u okviru svoje postojeće priključne snage, u skladu s novim trendovima u Europskoj Uniji.

Naglašena je važnost dosljedne provedbe uredbe, posebice vezano za poštivanje rokova, odnosno ubrzanje i pojednostavljenje postupaka priključenja te dostupnost podataka o mogućnosti priključenja na mrežu. Također, ukazano je na ulogu operatora distribucijskog

sustava kao pružatelja javne usluge, u smislu postupanja prema Zakonu o općem upravnom postupku (NN 47/09) vezano za postupak i rokove rješavanja prigovora.

Na kraju svog izlaganja, predavač se osvrnuo na notifikaciju neharmoniziranih propisa te ukazao na važnost ovog postupka vezano za tehničke propise (online baza TRIS, tris@mingo.hr).

Tema 2: Metodologija za utvrđivanje naknade za priključenje na elektroenergetsku mrežu novih korisnika mreže i za povećanje priključne snage postojećih korisnika mreže

Voditelj Odjela za tarifne sustave i tržište električne energije Hrvatske energetske regulatorne agencije Srđan Žutobradić opisao je novosti koje uvodi Metodologija za utvrđivanje naknade za priključenje na elektroenergetsku mrežu novih korisnika mreže i za povećanje priključne snage postojećih korisnika mreže, koja je stupila na snagu početkom ove godine.

Predmetnom metodologijom, u odnosu na prethodni propis iz 2006. godine, unaprijeđen je pristup te kriteriji i pravila za određivanje naknade za priključenje, na temelju stečenih iskustava iz prethodnog razdoblja.

Pojašnjena je namjena naknade za priključenje te njeni elementi. Također, pojašnjeno je koji troškovi priključenja nisu sastavni dio naknade za priključenje.

Ukazano je na načela i kriterije za određivanje naknade za priključenje te ključne promjene u odnosu na prethodni propis, kao primjerice na određivanje iznosa naknade za priključenje objekta na niskonaponsku mrežu, koji ovisi o priključnoj snazi i udaljenosti od najbliže postojeće TS SN/NN. Uvedeno je novo načelo, odnosno primjena jedinstvene cijene priključenja za priključenje na niskonaponsku mrežu, u slučaju potrebe stvaranja tehničkih uvjeta u mreži srednjeg napona. Također, uvedena su dodatna pravila za posebne zone.

Na kraju svog izlaganja, predavač se osvrnuo na prijelazne odredbe metodologije.

Tema 3: Uvjeti kvalitete opskrbe električnom energijom

Direktor Sektora za električnu energiju Hrvatske energetske regulatorne agencije Lahorko Wagman predstavio je Uvjete kvalitete opskrbe električnom energijom, kao novi propis koji će bitno utjecati na uređenje pitanja kvalitete opskrbe.

Ovim propisom se uređuje kvaliteta usluga, pouzdanost napajanja i kvaliteta napona, što predstavlja prvi korak ka regulaciji kvalitete opskrbe. Također, uvodi se penalizacija za odstupanja od zajamčenih standarda kvalitete.

Pojašnjen je koncept i sadržaj te temeljna načela i ciljevi propisa, uključujući kategorizaciju pokazatelja kvalitete opskrbe električnom energijom, s osvrtom na pojedine pokazatelje, posebice vezano za postupak priključenja na mrežu.

Posebno je naglašena obveza operatora distribucijskog sustava za vođenje elektroničke evidencije o svim podacima i dokumentima koji se odnose na kvalitetu opskrbe te obveza izvješćivanja i objave podataka o pokazateljima kvalitete.

Na kraju svog izlaganja, predavač je naglasio važnost dostupnosti i provjerljivosti podataka na temelju kojih se računaju pokazatelji kvalitete te vidove kvalitete koje regulator može nadzirati, izmjeriti i provjeriti.

Tema 4: Pravila o priključenju na distribucijsku mrežu

Predstavnica HEP ODS-a Marina Čavlović predstavila je Pravila o priključenju na distribucijsku mrežu koja stupaju na snagu 9. travnja, 2018. te najavila donošenje Uputa o priključenju koje će, u svojstvu priručnika HEP ODS-a, dodatno opisati postupanja u postupku priključenja.

Naglašeno je da su Pravila o priključenju na distribucijsku povezana s nizom propisa te da su poveznica netehničkih i tehničkih propisa, posebice vezano za primjenu Uredbe o utvrđivanju uvjeta i postupaka priključenja na elektroenergetsku mrežu.

Pravila o priključenju na distribucijsku mrežu predstavljaju upute korisnicima mreže i djelatnicima HEP ODS-a vezano za postupke priključenja i promjene na priključku. Njima se utvrđuje izrada elaborata optimalnog tehničkog rješenja priključenja na mrežu, izdavanje posebnih uvjeta priključenja na mrežu, izdavanje elektroenergetske suglasnosti i ostalih dokumenta u postupku priključenja na distribucijsku mrežu, način i uvjeti za nabavu roba, usluga i radova za izgradnju priključka i stvaranje tehničkih uvjeta u mreži, uvjeti za ovlaštenog izvođača pridijeljenih poslova, postupak rješavanja žalbi, kao i obrasci dokumenata i ugovora.

Ova pravila uvode red i disciplinu u postupanje podnositelja zahtjeva - korisnika mreže i HEP ODS-a, na temelju načela transparentnosti postupka, jednoobraznosti postupanja te ravnopravnosti svih korisnika u pristupu mreži, uz jasna pravila i kriterije kod eventualnih iznimaka, naglasila je Marina Čavlović.

Detaljno su prezentirani svi ključni koraci, kako za složena tako i za jednostavna priključenja na mrežu. Posebno je pojašnjen postupak provjere složenosti priključka te provedbe kontrolnog i složenog proračuna mreže.

U sklopu izlaganja, ukazano je na sadržaj glavnog projekta, u kontekstu ispunjavanja uvjeta operatora distribucijskog sustava te izdavanja Potvrde glavnog projekta investitoru građevine, kao dokaza o njihovom ispunjavanju.

Uvjeti za provedbu te sama provedba pokusnog rada smatraju se ključnim korakom od iznimne važnosti za uspješan početak korištenja mreže.

Na kraju svog izlaganja, predavačica je prezentirala ključna pravila vezano za pridjeljive poslove, koje mogu izvoditi ovlašteni izvoditelji, prema uvjetima HEP ODS-a.

Tema 5: Mrežna pravila distribucijskog sustava

Predavači HEP ODS-a upoznali su sudionike seminara sa sadržajem prijedloga Mrežnih pravila distribucijskog sustava, koja su u postupku završnog usuglašavanja te ishoda prethodne suglasnosti HERA-e. Mrežna pravila su prezentirana kroz slijedeća područja:

Priključenje na mrežu

Nastavno na prethodnu temu, Marina Čavlović je prezentirala poglavlje Mrežnih pravila distribucijskog sustava vezano za priključenje, s naglaskom na nove cjeline za koje se uočilo da nedostaju u dosadašnjim mrežnim pravilima ili su proistekle iz usklađivanja s novim tehničkim propisima.

Posebno je naglašeno i pojašnjeno usklađenje s Uredbom o utvrđivanju uvjeta i postupaka priključenja na elektroenergetsku mrežu.

Detaljno je prezentirana kategorizacija korisnika mreže te tehnički uvjeti za priključenje i tehničke značajke na mjestu priključenja na mrežu, uključujući i dodatne uvjete za priključenje proizvođača.

Kao i u prethodnom izlaganju, predavačica je naglasila važnost pokusnog rada, odnosno ispunjavanja svih tehničkih uvjeta operatora distribucijskog sustava, za uspješan pogon postrojenja i instalacija korisnika mreže u paralelnom radu s mrežom.

Vođenje pogona mreže

Ivan Radošević je prezentirao poglavlje Mrežnih pravila distribucijskog sustava vezano za vođenje pogona distribucijske mreže, s osvrtom na razlike trenutno važećih i novih mrežnih pravila.

Detaljno su prezentirane odredbe koje se odnose na pomoćne usluge te ukazano na važnost ove tematike u narednom razdoblju.

Također, najavljeno je usklađenje Mrežnih pravila distribucijskog sustava, nakon provedbe usklađenja Mrežnih pravila prijenosnog sustava s nekoliko uredbi EU.

Kvaliteta električne energije

Ivan Periša je prezentirao poglavlje Mrežnih pravila distribucijskog sustava vezano za kvalitetu električne energije.

Detaljno su prezentirane odredbe vezano za kvalitetu napona i pouzdanost napajanja, s posebnim osvrtom na povratni utjecaj na mrežu, posebice elektrana.

Zaštita od poremećaja i kvarova

Zlatko Matišić je prezentirao poglavlje Mrežnih pravila distribucijskog sustava vezano za zaštitu od poremećaja i kvarova u distribucijskoj mreži.

Prezentirani su temeljni zahtjevi sustava zaštite te nadležnost i odgovornost operatora distribucijskog sustava, uključujući i obveze korisnika mreže.

Ukazano je na važnost pouzdanog, selektivnog i brzog isključenja kvarova u mreži, s naglaskom na usklađenje zaštita u postrojenju i instalaciji korisnika mreže s zaštitama na sučelju s mrežom, posebice elektrana.

Mjerenje

Danijela Žaja je prezentirala poglavlje Mrežnih pravila distribucijskog sustava vezano za mjerenje, odnosno mjernu opremu na obračunskim mjernim mjestima korisnika mreže.

Prezentirane su ključne odredbe za pojedine sastavnice mjerne opreme, s osvrtom na minimalne tehničke zahtjeve za mjerenje potrošnje i proizvodnje električne energije te minimalne zahtjeve na tehničke značajke mjerne opreme.

Ukazano je na važnost i ciljeve projekta uvođenja naprednih mjernih uređaja i sustava za njihovo umrežavanje.

Mjerni podaci

Marin Bošković je prezentirao poglavlje Mrežnih pravila distribucijskog sustava vezano za mjerne podatke.

Detaljno su opisane vrste podataka te način upravljanja mjernim podacima. Ukazano je na važnost svih aktivnosti upravljanja mjernim podacima, od prikupljanja do njihove dostave korisnicima mjernih podataka

Naglašena je složenost sustava mjernih podataka te tajnost i sigurnost podataka, što je od iznimne važnosti za tržište električne energije u Republici Hrvatskoj.

Tema 6: Pogled u bliska područja njemačkog elektroenergetskog zakonodavstva

Damir Karavidović je prezentirao politiku, strategiju i ciljeve njemačke elektroenergetike, s naglaskom na zakonodavstvo i opravdanost poticaja energetske evolucije.

Prezentirane su promjene u elektroenergetici koje su od državnog značaja te njihovi pokretači i sudionici, s osvrtom na izazove s kojima se suočavaju.

Detaljno je pojašnjeno elektroenergetsko zakonodavstvo, odnosno cjelokupni sustav i hijerarhija propisa te sustav usklađivanja, praćenja i unaprjeđenja propisa, uključujući i zakonsku kartu.

Također, napravljena je usporedba njemačkih i hrvatskih propisa, te naglašena važnost pravodobnog i koordiniranog donošenja propisa, uz navođenje konkretnih primjera propisa i njihovih značajki.

Prezentirana tema je ocijenjena iznimno interesantnom za sve sudionike seminara.

ZAKLJUČNO

Novi paket provedbenih propisa je koncepcijski i sadržajno bitno unaprijeđen u odnosu na do sada važeće propise. Ključne promjene odnose se na razvidnost i skraćenje procedura, odnosno na uklanjanje nepotrebnih administrativnih barijera i razvidnije odnose između korisnika usluga i pružatelja usluga. Očekuje se da će primjena ovih propisa dovesti do značajnog unaprijeđenja i pojednostavljenja postupka priključenja te smanjenja broja prigovora na postupanje operatora distribucijskog sustava vezano za priključenje i korištenje distribucijske mreže.

Od posebne važnosti je Uredba o utvrđivanju uvjeta i postupaka priključenja na elektroenergetsku mrežu, koju je donijela Vlada Republike Hrvatske na svojoj sjednici održanoj 18. siječnja 2018. godine, a koja su stupila na snagu 1. travnja 2018. godine.

Novi paket provedbenih propisa predstavlja bitnu promjenu i prekretnicu te značajno unaprijeđenje propisa koji se odnose na priključenje i korištenje elektroenergetske distribucijske mreže.

Cilj seminara je bio predstaviti nove provedbene propise, koji su od bitnog značaja za priključenje i korištenje distribucijske mreže te tržište električne energije u Republici Hrvatskoj, posebice vezano za novosti koje se u njima obuhvaćene te upoznati što širi krug stručnjaka i zainteresiranih subjekata o promjenama.

Seminar je pokazao da svi sudionici u postupku donošenja propisa iz područja elektroenergetike, iako problematiku promatraju s različitih pozicija, imaju zajednički cilj i da je suradnja, koja je pokazana i na ovom seminaru, nužni preduvjet za napredak u području priključenja i korištenja distribucijske mreže, na dobrobit elektroenergetskog sustava, svih postojećih i budućih korisnika mreže, gospodarstva i društva u cjelini.

U narednom razdoblju nužna je što brža prilagodba promjenama svih sudionika u procesu priključenja na mrežu te pravodobno donošenje potrebnih izmjena i dopuna predmetnih propisa, uz sustavno međusobno usklađivanje, uključujući usklađivanje s drugim propisima Republike Hrvatske i EU.

U Zagrebu, 6. travnja 2018. godine

Voditelj Seminara:

Ante Pavić